

Megjelenik a Társalkodóval minden héten kétszer: t. i. vasárnap és csütörtökön. Előzetes helyben a szerktő's kiadó tulajdonosnál uri utca 435dik sz. alatti Trattner-Károlyi ház első emeletén, egybeült pedig minden királyi posta-hivatalnál. Az ausztriai birodalomba vagy külföldi tartományokba kívántató példányok hant csupán a bécsi cs. főpostahivatal utján történhetik a megrendelés. Az Ertesítőben mindenféle hirdetésny főlvetetik 's pontosan közöltetik.

Testvér lapjaink jelen 2d. félvi folyamára az elkéstek még előlzethek akár a kir. postahivataloknál akár a szerkesztősnél. 6 fr. p. p.

FOGLALAT. Magyar- és Erdélyország: Országgy.-bekerestés-re határidőt kitéző 's a katonai élelmezés és szállásosok tárgyában érkezett k. kir. leirat kinevezések; halálózások; Országgy. közlemény: (A' jul. 27k. orsz. rdi ülés részleteinek vége az egyh. or-oggy. szavazata ügyében tartott jelesb szónoklatok vejevel; a' jul. 30k. rdi ülés a II. oszt. sérelmekről tanácskozott; szintaznap ker. ülés az Vd. oszt. sérelmek 's kivánatok vizsgálatát folytatá a' 115d. ponton kezdve; azon napi orsz. rdi ülés a központi és fiunei vas-ut iránti rdi üzenetet egy módosítással, melyben a' rdek is megnyugodtak, elfogadá mi azonnal föl is terjeszték; jul. 31kei rdi ülés a' 2d. oszt. sérelmek vizsgálatát végzé, a' szintazon 's köv. két napi ker. ülés a' papi javak fölöslegének népnevelés, iskolák 's egyéb orsz. czélokra fordítottasai tárgyozó borsodi indítvány hosszús vitával tárgyalta 's ez uttali elmellőztetését határozta, érdemére nézve részint az előleges sérelmekben részint az 1835: dec. 30kai felirásban kifejtett elvekhöz ragaszkodva; legújabb: aug. 3kai ker. ülés az 15d. oszt. ser. iránti rdi választ vizsgálta ezután az Vd. oszt. sérelm 's kivánatok folytatá; szintaz napi rdi ülés a' megyei kihágások iránti rdi bizottság véleményét a' képviselői rendszer létesítése iránt elvetvén gr. A. indítványát fogadá el a' főisp. hivatal szabályozásnak a' megyék koordinációjára halasztatása 's repressiv t.vények hozatala ügyében; szintaz nap délut. 6. ór. elegyes ülésben a' katonai-élelmezési és szállásos. leirat kihirdetteték; aug. 5k. rdi ülés a' megy. kihágások feletti tanácskozást nagy kitörésekkel folytató, 1 órakor elegyes ülésben az országgy. bezár. oct. 15ke határidőtül tüzetik; az napi ker. ülés a' hajduker. rendezési földi üzenetet vizsgálta, hol a' hajduker. szavazat miatt nagy szemrehányó vita fordult elő; Ung m. közgyűl. folyt.

Amerika (Montevideo és Buenosayres közti harcz; Lopez paraguayi dictator a' kikötőket megnyitja; haytíi új miniszterség; Guerrier elnök súlyos beteg 'sat.)

Spanyolország (Ostromállapot-kiterjesztés; Cubai özszeesküvés 'sat.)

Anglia (Warner romboló találmánya; Lajos Fülel látogatása; Auróra orosz fregát szállítványa; vasuti törvény)

Franciaország (Marokkai hadúgy; Krisztina névnapja; Montmency hg 'sa't.)

Oroszország (Alexandra hngő betegsége; a' motozási rendszer zaklatásai; közlekedési terv Dnjeszter és Odeszszára nézve.)

Magyarország és Erdély.

Épen e' perczben kaptuk a' köv. két k. kir. leiratot: 1) Az országgy. berekesztésére vég-határnapot kitéző k. k. leirat. Ferdinandus etc. Postaequam Dilectioni et Fidelitatibus Vestris circa accelerationem tractatum diatatum mentem Nostram jam ope benignae Nostrae ddo 13ae Aprilis a. c. editae Resolutionis in eo significari jusseramus: Nos Comitiam haec proximus concludenda constituisse, moivis praetactae benignae Resolutionis Nostrae porro innixi, benignae decrevimus: ut Comitiam die decima quinta mensis Octobris anni currentis finis imponatur. Quod ipsum Dilectioni et Fidelitatibus Vestris, scopum in illum ut quae Nobis exhibenda supersunt, mox substantur, cum eo hisce notitiae damus, Nos praeposita die in Augusta Nostra persona adfuturos, condendosque articulos Sanctione Nostra Regia roboraturos esse. Quibus in reliquo etc. Datum in Imp. Urbe Nostra Vienna Austriae die 1ma augusti 1844. Ferdinandus m. p. Antonius Comes Mailáth m. p. Lad. Szögyényi m. p.

2) Megy. kir. válasz a' katonai élelmezés és szállásolás tárgyában. Summefatam Suam Maj. Sacr. objectum Repraesentationis per DD. SS. et OO. in nexu puncti primi benign. propositionum reg. de dato 28ae febr. a. c. demisse substratae, pro summa rei gravitate, benignoque Suo tum sorti contribuentis propiciendi, quum rationibus Status publici continuam, eamque debitam militis intertentionem et provisionem exigentis consulendi studio, in maturam deliberationem vocasse; atque Eandem quidem nunc quoque Sibi benigne persuasum tenere, quod obligationes contribuentibus ex articulo 8: 1715. incumbentes maxime ob defectum justae in illis explendis proportionis, aequabilisque onerum repartitionis, junctos item cum his diversos abusos et practicae administrationis naevos, graves accidant; hujusque in nexu Dominis SS. et OO. pro candore Reg. animi Sui ultro aperte declarari benigne praecipisse: quod nisi condiciones, quibus reluitio naturalium praestationum militiae in regno dislocatae suppeditandarum in benign. decretis ddo 4ae jan. et 30ae aprilis 1840 editis, per disertum alligata fuit, debite expensae, signanter vero: provisiones adminiculo quarum omnimoda aequitas in repartitione onerum contribuentibus ad casum etiam praestabiliendae reluitionis inhaesurorum obtineri et obventiones altissimi aerarii regii ad omni in parte plenam realemque securitatem collocari possint, rite deliberatae, et sic congrua ad finem hunc media per DD. SS. et OO. proposita, ac positiva subin lege sancita fuerint, et alleviamen, quod contribuentibus adferri intenditur, effectu cariturum, et summa omnis, amplissima licet haec offerretur, illusoria et ad scopum assequendum inefficax futura sit; quum tamen altefata Sua Maj. Sacr. Dominos SS. et OO. in cohaerentia etiam demissae Eorundem ddo 11ae apr. 1840 praeteritis e Regni Comi-

tiis factae remonstrations, debitam horum intuitu provisionem inuituros, et quae eatenus e re fuerint, altissimo Suo trutinio promte submissuros benigne confidat: Eandem praetactis benignorum ddo 4ae Januarii et 30ae apr. 1840. Decretorum conditionibus porro quoque presse insistendo; ab eo ut circa paratam etiam pro re nata toties memoratarum praestationum redemptionem indicata per Dominos SS. et OO. via projectum quodpiam elaboretur, praevio sensu alienam haud esse. Hunc itaque in finem Dominos Nicolaum Comitem Széchen de Temerin I. ord. S. Stephani R. A. Commendatorem, act. int. Status Cons. Thesaurarium Reg. et Camerae R. H. A. Praesidem ac Com. Posegani Supr. Com. Sigismundum Poszavec, ejusdem Camerae R. H. A. Cons. Ignatium L. B. Lederer II. ord. Coronae ferreae 1mae classis, militaris item Ther. equit. act. int. Status Cons. Equitatus Generalem ac supr. per Reg. Hung. armorum Praefectum, et Leopoldum equitem a Rousseau Caes. Reg. Collonellum, clementer delegatos, ac utii semet explenda provinciae huic mox accingant, benigne dispositum haberi, Suam Maj. SSacr. Dom. SS. et OO. eo addito significandum benigne praecipisse: ut resultatum ineundi hoc de negotio tractatus cum cunctis iis, quae ad salutarem faciendam eatenus legalis provisionis scopum inomisse requiri praetactum est, quo prius substantur. In reliquo etc. Vienna 1a Augusti 1844. Ladislaus Szögyényi m. p. Legközelebb magyarul.

Ó cs. 's ap. kir. Fels. Bartakovics Adalbert nagyszombati érsek-helyettes 's esztergami kanonokot almissi püspök czimvel díszesítvi; Daróczy Zsigmond paksi lelkész a' pécsi székeskáptalanhoz kanonokká; besztercebánya-kerületi tszibeli orsz. főbiztos Paraszky Lőrinczet a' pozsonyi kerület orsz. főbiztosává kinevezni, végre Szlavitsek Miklós 's gederőzi harminczadost kegy. nyugalmazni méltóztatott.

Szivehatóbb szavakkal nem rajzolhatjuk rokon fájdalunkat, mintha a' M. Gazda szavait iktatjuk ide a' mindenki által szeretve tisztelt férfi elhunytáról: Minél nehezebb a' polg. társ. jelen demoralizált, ferde irányu 's ingatag viszonyai közt a' független, szilárd, tiszta jellemnek kifejlődni: annál érezhetőbb az orsz. vesztőség, melyet néhány nemesbinknek egymásutáni gyors elenyészése egy idő óta nemzetünkre von! Így a' fájdalom legkeserűvesbikével kénytelenítettünk jeleatenni, hogy Csapó Dániel, a' polgári erények ritka példája, ki mint ember és polgár, mint férj és atya, mint köztisztviselő és országgy. követ 's így a' köz és magányélet mindennemű viszonyaiban olly ősjellem gyanánt tűnt fel közünk, minőket az isteni gondviselés nemtőlül látszik időnkint ébresztetni hanyatló nemzetünkben, rövid betegeskedés után f. é. aug. 5kén este 7 órakor Pesten jobb létre szenderült, hazájának szentelt élete 66d. évében. Benne egy tántoríthatlan hű magyart 's minden áldozatra kész, fáradhatlanul munkás polgárt vesztett a' haza, rokon barátai, kedveltjei 's az inséggel küzdő gyámoltalanok a' legjobb legnemesb atyát, barátot és jóltevőt. Minden közhasznu hazai vállalat 's intézet egyenlőn keserű kora halálát; de legnagyobb csapás érte a' Magy. Gazd. egyesületet, melynek egyik föalapítója 'smost szeretett másod-elnöke 's folyton leghuzgóbb 's legerősb támasza, lelke volt! Őn maga is hazai legjelesb gazdáink egyike, legédesb vágyainak főbbike vala földmívelő hazáját a' mezőgazdasági felvirulás lehető legnagyobb fokára, mint a' nemzeti jóllét legállandóbb alapjára vezetni 's e' nemes törekvésének a' jelen orsz. gyűléshez fölterjesztett egyesületi „Emlékiratban“ örök zálogát tette le, 's az ut, mely vészés megbetegülését okozá, nagy részben az egyesület céljainak Pozsonyban vala szentelve. Ns lelkü özvegye tengeliczi Gindly Klára Ida egyetlen lányával m. Kiss Pál tengermelléki kormányzó hitvesével a' valóban feledhetlen férjt és atyát legméltóbban keserűk. Tetemei Tengeliczen ns Tolnamegyében aug. 8kán takarítottak el. Adja az ég, hogy az üdvezültnek szellemét örököljék azon polgártársink, kik viszonyaik- 's értelmöknel fogva hivatvák nemzetünknek erkölcsi és anyagi jóllétre új 's az eddiginél boldogabb korszakot nyitni! Ez volna legméltóbb emlék, melyet valódi hála és tisztelet az amugy is felejthetetlen férjnek emelhet! Örök áldás emlékezetére! — Továbbá szinte aug. 5kén gurahonczy Remekházy Károly Aradmege táblabírája 's Pest városi választópolgár élte 75d. évében ideggyutautés által örök nyugalomra szenderült. Tetemei Gurahonczon, Aradmegeyében, a' családi sírboltban fognak eltakarítani. Elhunytát na József m. k. u. titkok, ar. sark. vitéz 's cs. k. udvarnok Mária testvérével mély fájdalommal keserűk. Béke hamvainak!

Országgyűlési közlemény.

(A' jul. 27d. or. rdi ülés részleteinek vége.) Ezután egy káptalani követ következőkép nyilatkozott: Küldőim utasítással láttak el 's ezek közt első helyen áll a' kö-

veti táblánál ülő káptalanok és apátok országgy. szavazatának, melynek gyakorlatában világos pozitív törvény ellenére már 5dik országgyűlésen gátoltatunk, követelése. Azalkotvány, mely többnyolczmint százados, minket e' honban az orsz. RR. díszes sorába iktatott 's a' polgári jogok legszebbikével is, t. i. orsz. gyűlésen, hol törvények alkotottak, ülésel 's egyenkinti szavazattal felruházott; e' törvényes jogunk százados szakadatlan gyakorlata által szentesítve van, mi az e' joggal járó köteleességeket e' mai napig teljesítjük, mi kir. meglevelék által hivatunk meg az orsz. gyűlésre, 's ha meg nem jelennek, törvényszabta büntetés fogna minket sújtani; de minek a' törvényhozás történetében mását nem találjuk fel. Itt mi egy anomál, hivatásunkkal 's törvényadta jogunkkal ellenkező helyzetben vagyunk. Nagymfogd mint e' tábla törv. elnöke itéljen bármikép voksainkról, számítsa bár azokat maga öntudata szerint, annyi bizonyos, hogy a' ker. ülésekben, hol az iniciativa napirenden van, hol a' törvények anyaga készítettik, mi voksainktól, melyek helyzetünket biztosítanák, szavainknak nyomatókat adhatnának, hivatásunkat sikeressé tennék, meg vagyunk fosztatva 's e' sérelmet a' törvényen és jogainkon a' t. ns megyék tulnyomó hatalma ejtette, melyek 1825től fogva a' t. hozás kérdéseinek elhatározását magoknak ugy annyira elsajátították, hogy már sem a' káptalanok, sem más hatóságok szavazatai nem számítottak, 's azon mérlegben, hol a' szavazatok sulya egybevettetik, mit sem nyomnak. Nm. kir. személynök, t. RR. az illusiok ideje lejárt, most kiki érzi állását, 's elég öntudattal bir helyzetének megítélésére, a' tapasztalás 's napi erevények eléggé mutatják, milly kínos illy helyzet országgyűlésen, millyen a' miénk voks nélkül, 's ezt jelen diatán annál sajnosabban érezzük, mert ős százados jogunkban ott és akkor szenvedünk sérelmet, hol és midőn e' teremben a' polgári jogok tágitásáról, az alkotvány sáncainak szélesítéséről annyi szép szót hallánk emelkedni. Hogy az 1608: 1. t. cz. rendelete szavazatink hátráltatása által meg van sértve, azt a' törvény világos és félre nem magyarázható szavai 's ezeknek meg nem felelő jelen helyzetünk bizonyítják, holott e' törvény, melyre hivatkozunk, organikus törvény, melyen a' magyar törv. hozás szerkezete alapszik, olly törvény, mely a' bécsi pacificatio nyomán hozott, mely nekünk nem új, 's a' réginél nem szélesb szavazati jogot adott, hanem a' régi százados gyakorlatot irta be a' t. könyvbe, sőt azt az előbbi gyakorlat némi megszorításával rendezte el. Illy törvényt az erőszak factumival, melyek ellen ugy is szót emelni el nem mulasztottuk, constitutionalis országban, hol a' kormány és t. hozói testület tényei felett is törvények bíraskodnak, eltörni vagy megsemmisíteni nem lehet. Emlegeté Z-m. érd. követe a' repraesentatiót (a' képviselői rendszert) de ellenünkben azt hozni fel, mint a' t. RR. közül némelyek a' magyar t. hozói testületet átalakítani szeretnék, nincs maga helyén és rendén. A' magyar alkotvány statusrendszere van alapítva, 's e' rendszerben a' káptalanok és többi ide tartozó apát a' t. hozásban az alsó tábla kiegészítő részét teszik. Midőn tehát mi szavazatinkat viszsakövetjük, nem azt kérjük a' t. RR. től, hogy a' képviselői rendszerben nekünk is helyt engedjenek, bárha ezt is okkal tehetnők; mi igazságot kérünk, mert törvényszabta jogot követünk, ha sérelmünk orvosoltását nem másutt, hanem a' t. RR. igazságszereteténel keressük. A' legtermészetes utat követjük, mert azokhoz járulunk, kiknek hatalma szavazatinkat letartóztatja, kik tehát a' törvénynek hódolva azok gyakorlatába minket tüstint visszahelyezhetnek; de a' bizodalom is ez utra vezetett minket 's reménylenünk méltán lehet, hogy a' t. RR., kik a' diatáról ma is elmondhatják „est salutare remedium tollendorum gravaminum“ épen most, midőn sérelmeik orvoslását egy egész könyv halmazában a' végrehajtó hatalomtól kéri, sérelmünket, melyet önmagok eligazíthatnak, orvoslát nélkül nem fogják hagyni. Az országlatok talpköve: igazság, ha ettől eltér a' t. hozás, irányát veszti; akkor lehet kérnünk és várnunk a' sérelmek orvosoltását felülől, ha mi azokat orvosoljuk alólul, vagy tulajdon házi körünkben. Az orsz. választmány elismerte sérelmes panaszunk igazságos létét, el az orvoslát szükségét, 's kimondotta, hogy valamint a' k. városok 's kerületek szavazatai e' diatán

elintéztetek, úgy illő és szükséges a káptalanok's többi apát helyzetét is a törvénnyel összehangzásba hozni. Ez igazságos kérelmet méltóztassanak a t. RR. pártolni. Miro B. ősz követő: szélesen akartam úgy mond, e tárgyra kiterjeszkedni, de én is azt tartom, hogy e kérdés az országgy. coordinációjánál fog megvitattatni, nem is látom oly sürgetősségét, hogy az mindjárt tárgyalás alá vételessék. Kár az egyh. rendnek az 1608: Iső t. hivatkozni's az egyenkénti szavazatot arra alapítani, mert azon törvény nem ad a káptalanoknak jövőre alapított szavazatot. Sokan el fognak üttetni ezáltal követeléseiktől, mert azon időben a török pusztítván hazánkat, Esztergomot török lakta, 's az esztergomi káptalan hol Nagyszombatban, hol Pozsonyban lézengett; így az egri káptalan Kassán'sa' kalocsai, váci nem is léteztek's minélfogva, ha a káptalanok országgy. szavazatukat az 1608: 1. t. értelmében akarnák bebizonyítani, előbb productionalis pört kellene kezdeniök, hogy azon időben léteztek, illy pertractatioba pedig a t. hozás jelen számtalan sürgetős teendői közt nem ereszkedhetik. Mi azon állítást illeti, hogy a káptalanok szavazatát az 1825-ki országgy. kezdete háborgatni, én azon országgyűlésen, jóllehet nem mindjárt elején, jelen voltam, de előnké excel. ra hivatkozom, ki akkor a követi kart diszesítette, ha együttvokoltak é a káptalanok a megyék követeivel, v. kiüttettek é a régi gyakorlatból? Sokan vannak az 1608: 1. t. cz. ben feljegyezve, ott van a k. tábla, a jelen nem levő magnások küldöttei 'stb. ezeknek országgy. ül. állásuk elhatározása szinte orsz. gy. ül. elrendezése alá tartozik; a k. tábla hazafui modestiáját nem lehet e részben eléggé magasztalni, ez békével várja az orsz. gy. elrendezését, pedig ha e kettő közül kellene egyiknek szavazatot adni, szónok azt inkább a kir. táblának, mint a káptalanoknak adná, mert ott atyák ülnek, kik a haza közérdekéhez csatoltatvák; mondják, hogy az egyházi rend századokig nagy befolyást gyakorolt a magyar törvényhozásban 's ez csakugyan igaz, hanem az egyh. szabályok szerint minden hosszú farsang után nagy böjt szokott következni. De vajjon sürgetős é azon testületnek országgy. ülési elrendezése, mellynek szavazatát mindig előre tudhatni, és soha liberalis eszméket nem pártolnak, a nemzetiség tárgyában mult oct. 12kén magam szólítottam fel az egyházi rendet, hogy szólana e tárgyhoz, de ők mindnyájan a k. kir. leiratot pártolták. Mult országgy. ülésen, midőn a vallás tárgya került szőnyegre, Szepesy akkori pécsi püspök mondta: declaro, etiam si lex lata fuerit, tamen non obtemperabimus 's nem volt az egyházi rend közt egy is, ki ezen nyilatkozatnak ellenmondott volna! illy testületnek szavazatot adni nem tanácsos. Országgy. ülés előtt megtudá az egyh. rend, hogy a kir. városok a kir. propositiókba foglaltatnak, folyamodott, hogy a káptalanok országgy. szavazatának elrendezése is oda iktattassék, azonban a kormány ezt szükségtelemnek találta 's így iktattatott az a sérelmek közé, de a RR. újabb határozata következében, arra nézve sem az orsz. választmány véleménye, sem a ker. v. ég z. s nem maradhat meg, hanem azt úgy véli szóló módosítandónak, hogy a káptalanok országgy. szavazatának elhatározását a RR. az országgy. ülésével kapcsolatba tették. A nm. kir. személynök megjegyzé, hogy ha némely testületek szavazatukkal élni nem kívánnak, még nem következés, hogy azoknak szavazatuk megszünt, mindenkit saját meggyőződése vezérel; ha pedig itt a ker. szavazat arányáról van szó, ahoz semmi közöm, a t. RR. ide vannak híva, 's én kötelességemnek ismerek mindenkinek törvényes jogát épségben tartani. Ezután egy más káptalan követő szólalt fel 's mondá: Az 1608: Iső t. cz. 4dik §-za a káptalanokról az állítja: „Praepositus una cum capitulo unam et coniunctam vocem habeat“ a 6ik §. pedig a javadalmas apátokról és prépostokról ezt rendelí: „ii quoque sub nomine SS. et OO. comprehensi vocem suam inter regnicolas iuxta constitutiones Viennenses habeant. Mivel pedig ezek sem újabb törvény által el nem töröltettek; sem 32 évet haladó bármiféle gyakorlat vagy újítással még csak meg sem gyengítették, nagyon szeretem hinni, mikép a clerus szavazata itt ma is egyenkint számítatik, különben kénytelen lennék magát ezen alsó táblát a' csak most felhívott világos törvény tiszteletlenségének sőt erőszakos megsértésének bűnével terhelni, szóval a 3ik rend ellen mindazon keserű panaszokra fakadni, mellyeket ma a törvények meg nem tartatása miatt hallánk a' kormány és H. tanács ellen; akarom tehát hinni, mikép a 3dik rend a t. szegési rosz példaadástól tartózkodva, a clerust egyenkinti szavazatától nem fosztotta meg; 's e hiedelmében hathatósan erősít engem elnök ö nmégának azon ismételt nyilatkozata, hogy a clerust, mint mindenkor, úgy ezontul is törv. jogaiban fentartani fogja, kitől en-

nek folytában meg is várom, sőt követelem, hogy minden adandó alkalommal a clerus szavazatát egyenkint számítsa. Ha mindazáltal hitemben csalatkozom, 's igaz (mi úgy is van), hogy a clerus a k. városok követeivel egy hajóban evez, ez esetben egyedül a z. i. és b. i. előadások fonálán csekély véleményemet a következőkben terjesztem elő: Z. m. követő mondá, „a megyék követei képviselik itt a clerust is,“ de talán ő ezt maga sem hiszi, mások pedig bizonyosan nem, mert lehet ő, hogy p. o. ő mint buzgó evangélikus, legyen a' katolikus érdekeknek 's a' magyar clerus törvényadta jogainak védje? Ha a' vgyék tisztelt küldöttei egyszerű mind a' magyar kath. egyház követei, miért nem mozdítják elő annak igazságos panaszát? miért nem védik annak veszélyben forgó jussait, miért támadnak szinte ellenségmódra principalisaiak ellen? miért törekesznek küldöiket, megbízóikat, jószágaiktól, országgy. szavazatuktól megfosztani? a' küldöttek a' k. ü. l. d. ö. k. ellen illyeseket nem követhetnek el; azért győződjek meg Z. követő, mikép soha senkit elhitetni nem fog, hogy itt a' clerust a' megyék követei repraesentálják. Továbbá említé a' már sokszor hallottat: méltatlan a' clerus a' diaetali szavazatra, mert a' vegyes házasságok 's áldás megtagadás ügyében magát a' status fölé emelte. Azonban épen a' kérdéses eljárással czáfóla meg a' magyar clerus elleneinek azon előítéletét, hogy ő csupán eszköz 's kellőkép nem független, igen is kivívá függetlenségét 's tetteleg bebizonyítá, mikép hit dolgaiban semmi emberi tekintély el nem mozdíthatja elveitől; és e' függetlenség a' legszebb qualificatio a' követségre. Mégis felhozá: mikép még az országgy. ülés coordinációjától sem remélhet a' clerus kedvező eredményt, mivel akkor bizonyosan figyelembe vétetnek amaz elvek, hogy t. i. a' clerus ellensége minden üdvös reformnak, a' diaetalis állás papi hivatalával össze nem fér, érdeke a' statusétól egészen különböző; 's e' nézetek miatt kizáratik a' teremből. A' most érintett alaptalan állítások más alkalommal bőven vissza levén torolva, ezuttal csak azon bizodalmas reményemet nyilvánítom, hogy a' diaetának bármikori elrendeztetésekor inkább ezen tekintetek fognak méltányoltatni, jelesen a) hogy statutudományi fölv. az: mikép a' törvényhozói körben mindig szükség van olly testületre, mellyre a' morál 's a' vallás védelme különösen biva legyen; mert a' polg. törvény csak úgy lehet üdvös hatású, ha igazságon és morálon emelkedik, e' szent tisztét pedig a' t. hozói karnak leglelkies méreteresebben a' papirend töltheti be. b) Szinte statutudományi elv az is, mikép a' t. hozótest csak úgy tökéletes, ha ott minden érdeket képviselve van; úgy de a' religioznak, egyháznak, papságnak is megvannak maga saját követelése, érdekei, 's azok czélszerűleg csak a' clerus által képviselhetetnek. De c) statutan az is, hogy kiktől polg. kötelességet teherviselést kívánunk, azokat polg. jogokban részesítsük, úgy de a' papságtól is meg kívántatik a' honszeretet, annak védelme 's közterhek viselése. Ide járul d) a' magyar constitutio fölv.: „semmitőlünk, nélkülünk“ és így a' vallásról 's egyházzal, ezek szolgálói nélkül semmi üdvöst bármely törvényhozás nem végezhet. Illy elvekből indulva majd minden régi és újabb t. hozásnak részesei mindenütt az egyháziak, 's hol forradalom után e' hivatástól elzárattak a' papság, ott a' tiszta erkölcsök hanyatlásnak indultak, 's a' vallás bonyolodásba jött. Angliában nagy a' vallásosság, mert az iniciatívával is bíró felsőházban püspökök ülnek; Franciaországban árkont terjed az erkölcselenség, mert a' kamarákban nem öröklik papság a' népnevelés és vallás felett. Ugyanezen és hasonló nézetekből fog indulni véleményem szerint a' magyar t. hozás is akkor, midőn az országgy. coordinálni fogja 's belátván, hogy a' clerust kár nélkül nem nélkülözhetni, annak tovább is illő helyet és szavazatot adand a' diaetán. Mi több, nem kétlem, figyelemmel lesznek utódiink azon történeti igazság iránt is, hogy t. i. ott veszi eredetét a' constitutionalis polg. szabadság, hol a' clerus világi ügyekbe, hivatalokba 's tanácskozásokba bocsátkozott, vagy inkább bocsátatott. Tanuji ennek nálunk István törvényei, András arany bullája, az angolok magna chartája, az aragoniaiak kiváltságai 's azon szabadság, mellyet 6d. Lajos francia király egy apát tanácsára a' városoknak adott; a' kir. esküt is a' constitutiók megtartására papok hozák életbe; ezeknél fogva bátran elmondhatjuk, mikép a' constitut. polg. szabadság pap-szerzette kincsek a' nemzeteknek. 'S vajmi kitűnik ez az oriens és occidens közti viszonyok és különbségből; keleten, hol a' sceptrum egyszersmind feszület gyanánt tiszteltetik, constitutio létre nem jöhetett, mert a' p. a. p. s. a' g. kormányból, minden polg. hivatal és jogokból ki van zárva; ellenben nyugaton a' clerusnak polg. jogok adatván, mindenütt constitutio keletkezett és pedig akkor, midőn

az leghatalmas volt; különben is nem kell 's lehet felejtetni, hogy a' nemesség papság nélkül könnyen válik a' fejedelem satrapájává. Maga ezen szó charta kolostori eredetű, zárdákban a' fő és tagok közti viszonyokat alapítá meg, később az világiak által utánoztatván, az uralkodók és alattvalók közti viszonyokat szabályozá. Ezeket csak azért említem, hogy lássák a' t. RR. a' történetek világánál, m i k é p a' constitut. polg. szabadság papszerzette kincsek a' nemzeteknek; mi végre a' Regnum meum non est de hoc mundo -t illeti: a' tudós követur több jeleit adá már, hogy fél theologus, és így tudnia kellene, hogy mi magyarzatképen szoktuk azt az idézett állításhoz csatolni: „sed in hoc mundo.“ Áttérek most B. m. követő észrevételeire, ki semmiképen nem tudja megfogni, mikép lehetne sürgetős a' clerus jelen sérelmes ügyének elintézése, holott én azt az előlegesek sorába vélem tartozónak, mert 1) az 1608: t. czikknek egy nap egy óráig sem szabad maradni teljesítés nélkül. 2) A' vallási tárgyak jelen országgy. ülésen is mindennapiak, jövőre pedig fájdalom! még gyakoribbak lesznek, mellyeket épen úgy nem intézhetni el sikeresen vallási szolgák nélkül, mint a' kereskedési dolgokat kereskedők, bányászati bányászok, népnevelésit népnevelők nélkül. 3) Ha a' nemesség régi t. hozó társait elveti magától, újakat meg maga mellé venni nem tud vagy nem akar, ekkor a' magyar t. hozás időre egyoldalubb lesz, sőt jövőre általában nincsen, mert rövid idő múlva egyedül fog élni a' t. hozási téren 's nem a' nemzetet hanem csak annak fractióját fogja képviselni, mai világban pedig egy olly testületnek, melly még a' t. hozói hatalmat is monopolizálni törekszik és pedig épen akkor, midőn minden mások kiváltságait lerombolja, sem tekintete sem állandósága nem lehet. Ki nem isméri ezen közmondásnak „Extra Hungariam non est vita“ képtelenségét? szintily hibás véleménye az a' nemességnek, mintha nyolcz század alatt egyedül lett volna tényezője a' nemzet fenmaradásának; a' mi jó, a' mi dicső történt Árpád atyánk földén, annak nem kis része a' másik három rendet is illeti, minden szerencsétlenségink legnagyobbika pedig az lenne, ha a' nemesség még jövőre is exclusivum privilegiumot akarna gyakorolni a' legislatio mezején. Hibás továbbá B. azon hiedelme, mintha ma sokkal több káptalan, apátok, vagy prépostok volnának mint 1608ban, midőn azért is kevesen jöhetének a' diaetára, mert a' török elől a' clerus szétfutott. Igaz ugyan, van ma néhány új káptalan, de ezek helyett tiszter annyit orsz. gy. ülési üléssel és szavazattal bíró apát 's prépost maradt el az országgy. ülésről, ma csak nevei 's czimei vannak már fen azon apátság 's prépostságoknak, honnét 1608ban nevezetes diaetalis voksmennyiség került ki. A' török hadak pedig nemcsak a' püspökségeket és káptalanokat tarták elfoglalva, hanem a' megyéket is, elannyira, hogy három megyének volt egy követő, több megyéből pedig hosszas időköz egyetleneget követet sem küldhetének, 's ha tovább még jobban visszagyünk a' történetekbe, látni fogjuk, hogy hajdan Borsod vgyének nemcsak kanonok, hanem plébános országgy. követei is voltak, valamint Pestnek is valának egykor váci kanonok küldöttei. Utóljára kénytelen vagyok kinyilatkoztatni, mennyire valótlan B. mondása, hogy a' clerus noha még diaeta előtt a' fejedelemhez folyamodott, mégis kimaradt a' propositiókbul; igen is távol esik a' valótól ezen állítás, mert a' clerus a' kegy. kir. előadások leérkezte után szinte féltéve folyamodott csak országgy. szavazata ügyében urunk királyunkhoz. Többnyire az orsz. küldöttség véleményét pártolom. A' káptalanok 's néhány m. k. v. et közül az orsz. választmány véleménye pártolására több nyilatkozat történt még, de a' RR. többsége maradjonnal czáfóla meg mindazon okoskodást 's a' ker. szerkezet meghagyatott.

185dik orsz. földi. ülésb. jul. 30kán a' sérelmek 's kívánatok 2ik osztálya fölötti tanácskozás folytatásakor 18dik pontnál egy gróf 's alelnök a' panaszt ad specificum kívánta deducaltatni a' t. RR. által: Nádor ő cs. kir. fens. azonban helyesbnek találván a' sérelem-fölterjesztést, mint ha a' rendi tábla részletes előadásra fölszólítatik, a' fölterjesztés nem hátráltatott. A' 19d. sérelemnél nem annyira a' vádolt Csorich tábornok, kinek minden sértéstüli távol szándékáról egy nm. püspök a' tábornok önyilatkozata után bizonyosságot tön, mint a' kormány ellen talált némely tag sérelmet, minek fölterjesztésében a' többség meg is egyezett. A' tanácskozások lényegeseb részét képezé a' 24d. t. i. a' káptalanok szavazati jogát foglaló sérelem, mellynek fölterjesztését egy nm. országnagy sürgetősnek találván, számos tag által pártoltatott. Emelkedtek azonban elenvéleményű szövegek is, de miket egy nm. püspök követe. czáfólt meg: Valóban igen sajátzerű és sajnálás-

ra méltó a t. RR. táblájánál a káptalanbeli követek állása: kir. meghívó levél által meghagyatik a káptalanoknak, hogy kebelükből békeszerető követet küldjenek az országgyűlésre, kik az ország Rendével együtt annak javát előmozdíthassák, 's ha meg nem jelennek, az engedelmességre pénzbeli büntetés által is kényszerítettnek, ha pedig megjelennek, akkor a t. RR. táblájánál van ugyan székök, van szavok, de szavazatuk nincsen. A jogról teljességgel nem lehet kérdés, mert az 1608: 1. t. cz. határozata e részben félremagyarázhatlanul áll és a káptalanbeli követek szavazatukjogára nézve ugyanazon törvény ótalma alatt állnak, mely e tekintetben a többi ország Rdei szavazati jogát is biztosítja. Tagadhatlan tehát, hogy a káptalanbeli követeknek a t. RR. táblájánál szavazati joguk egyenkint van; de az is tagadhatlan, hogy mint a dolog újabb időkben kifejlődött, ezen joguk, mint a kir. városok követeké is, zerusnak vétetik. Miután tehát a törvény világos, miután a jog és a legújabb gyakorlat által e jogon ejtett sérelem bizonyos: nem kétkedem valamint a fölterjesztett sérelmet helyesnek, úgy a követelést jogszerűnek elismerni 's így tárnok ő mlga előadására szavazok. Én m. gróf P. J. urban egy olly alkotvány szerető férfit tisztelték, ki a törvénynek mindenkor barátja és ki eddig mindenütt, ahol jogsértést, vagy t. vényáthágást talált, nem kétkedett a kormányzékét is megróni, ha azt hitte fölöle, hogy a törvény kerékvágásából kitért. 'S miről van itt szó? Egy alkotványos jogról; és miről szól a panasz? a káptalanok panaszok, hogy követek azonjoga erőszakosan elfojtatott, elnyomatott; és ezen káptalanok alkalmasint bizodalmasan emelik fel szemeiket ő mlgához is, számat tartván pártolására, mint olly férfúra, ki a törvényt sértést, a jogsértést, jöjün az bár felülről bár alólul, nem szokta, nem tudja, nem szereti túrni. Ha arról volna szó, hogy a káptalanoknak olly just adjunk, mellyet eddig nem bírtak, azt fog-nám talán nekik mondani: „áldjátok sorsotokat jó férfiak, hogy szerény körötökben békén maradtok, és hogy távol lehettek a politikai zavaroktól, távol azon helytől, hol a legingatabb vélemények is dogmákká, a legszelidebb emberek politicus bajnokokká, és a hivatlanok is törvényhozókká válnak, és a hol naponta tartó harcoknak évek által nincs vége 's a győzedelmeknek igen parányi az eredménye.“ Azonban itt jogról, egy tagadhatlan alkotvány szerű jogról van szó; olly jogról, mellynek századokon keresztül a káptalanbeli követek birtokában voltak. E gyakorlatot igen könnyű volna egyes adatokkal bebizonyítani, de ez fölösleges: tették ezt a kir. városok követei, mind haszontalanul, mert hol a törvény a jog védelmére nem elegendő, ott a historiai adatoknak sem lesz e tekintetben különös nyomatéka. Ó m. gróf P. J. onnan indult ki, hogy bizony különös nagy hasznuaknak a káptalanokat nem tekinti. Erre elmésen 's helyesen megfelelt mlgos gróf Sz. A., miszerint igen is bajos volna a jogokat és a törv. hozásba befolyást attól függeszteni fel, hogy minő hasznosak vagyunk mi e teremen kívül. Ha rostára vesszük ezt, azt tartom magunk is sokan kimaradhatnánk e táblánál a befolyástól, mert v. a kisebb, vagy a törvény fogja mondani: biz ez sem ő Felségének, sem az országnak különös hasznát nem teszi. Egyébiránt minden embernek vansaját körében bizonyos haszna, és épen azon haszon, melly a káptalanokból van az országban, birta nemzetünket arra, hogy tisztelvéen működéseiket, és azt, a mit tőlök várhatott és nyert: abbeli joggal is felruházta. Ha egyéb érdemük nem volna is, noha azokban olly jeles férfiak vannak, elég az, hogy megörzötték a nemzet kincseit, meg azon nagy tekintetű érdemdús család kincsét is, mellynek ő mlga egy ivadéka, 's mellynek szélesen kiterjedett birtokit biztosították a káptalanok. Továbbá a kápt. egyébiránt is az érsekek 's püspökök tanácsnokai lévén, bírásoknak; és pedig egy bíróság ellen sem hallottam kevesebb panaszt, mint épen az egyházi bíróság ellen azon ügyekben, mellyeket az egyházi törvényeken kívül hazánk törvényei is bíróság elibe adnak. A jelen nem levők követeit mlgos gróf T. L. ur előhozta az egyházi rend 's a káptalanok irányában. Országunk mélyen tisztelt Nádora ő cs. kir. főhgebölcsen méltóztatott már erre felelni, és csakugyan világos az 1608: 1. t. cikk rendelete, hol a káptalanokrul világos és félreérthetetlen szavakkal van mondva: „singulum capitulum cum suo praeposito unum votum habeat.“ Azonban mit mond a törvény a jelen nem levők követeiről? „Absentium quoque nuncii locum et dignitatem et vota more antiquitus recepto inter Regni Status habeant.“ Továbbá azt mondja a mlgos gróf, mit mondana Európa felőlünk, miután annyi teendő van még előttünk, 's mi azzal foglalkodunk, hogy a káptalan követeknek ország-

gyűlési szavazati joguk legyen? Európának nem nagy gondja van Magyarországra; de ha látná, hogy a nemzet elsőb teendői közé tüzte ki azt, hogy ott, hol jogsértést talál, azt szüntesse meg, csak magasztalná hazánkat. A világ minden országban Európában és Európán kívül, hol törvényhozó testek vannak, legelső feladat az, hogy azon jogokat és kiváltságokat, mellyekkel a törvények a törv. hozótesteket fölruházták, védjék 's kinekinek adják meg azt, mi őt a törvény rendeleténél fogva illeti; 's így azt hiszem, ha a t. RR. azzal kezdték volna meg országgyűlési működéseiket, hogy megadták volna tagtársaiknak azt, mit nekik a törvény tulajdonított, abban Európa bizonyosan nem botránkozott volna meg. Nem is botránkos dolog, hogy az egyh. rend az országgyűlési teremben helyet foglaljon, mert ugyanezt még a protestans tartományokban is mindenütt találom, 's újabb időkben csupán azon alkotvány által, mellyet Norvegia nyert, zárttak ki; de kinek rovására történt az? kizárattol ugyan az egyházi rend, de egyszersmind a nemesség is; az egyházi rendnek régi privilegiumival megszünt a nemesség. Feltalálom az egyházi rendet Angliában, nem ugyan az alsóházban, minek helyes okát tudom, mert Angliában fennmaradt a 17dik századból azon szokás, hogy az egyházi rend tagjai évenként öszegyülekeznek és dolgukat önkörükben 's ön püspökük elnökölte alatt végzik; de feltalálom a káptalanbeli követeket és az egyházi rendet azon alkotványokban is, mellyek Németországban csak tegnap létesültek. Bajorországban a könten-burgi, Nassauban a limburgi káptalan képviselve van, sőt azon követ jelenleg az alsóháznak elnöke; tehát nem gondolnám, hogy Európa megbotránkozna azon, ha sürgetősnek tekintené ezen tábla, hogy azok, kik jogaitól megfosztattak, ismét eredeti jogukba visszahelyeztessenek. Gróf A. K. ő mlga állapotunkat egy roskadásnak indult házéhoz hasonlítja, 's az egyházi rendet ezen egyik rothadó részének nevezték, kijelentette, hogy bizony neki itt helye csakugyan nem igen van. Azt hiszem, hogy az egyházi rendnek tagjai szinte nem estek le a holdvilágból; azok szinte magyar szülék gyermekei, magyar anyák emlőin nőttek fel; a földtekén ők sem ismernek más hazát mint e pontot, melly Magyarországnak hivatik; ők is érzik azon kötelességet, hogy ezen hazának nagyságát 's felvirágzását elősegítsék: 's azért nem látok semmi természetelleni dolgot abban, hogy ha azt, mit honunk javára kívánni kötelesek, a törv. hozás útján is iparkodnak eszközölni. Mi is vajjon ezen polgári törvényhozás? Egy külön-szerű intézkedése az illető nemzeteknek az iránt, hogy a közhaza felvirágozzék 's minden egyes polgárnak anyagi jóléte, nyugalma, boldogsága eszközöltessék. E szép feladat az egyházi rend hivatásával ellenkezésben nincsen, 's a bátor vagyok ő mlgát emlékeztetni, hogy nemcsak Magyarországnak, hanem Európa valamennyi országainak legrégibb legdrágább szabadságai azon időkbel származnak, mellyekről ő mlga szólott, hogy akkor az egyházi rendnek az intelligenciában monopoliuma volna; és ha az egyházi rend azon századokban, midőn ezen monopoliumot maga javára zsákmányolhatta, meg tudta érzeni és tartani a nemzet javára a szabadságot: ha nem egyébből legalább háladatosságból, tiszteletből azon régi érdeme miatt, a nemzet az egyházi rend iránt figyelemmel viselhetetik; mert azon alkotványt, mellynek paizsa alatt most élünk, nélküle nem tudták volna védeni, fentartani. Azt mondá tovább ő mlga, hogy csak 5, 6 tagból áll a káptalan és hogy a káptalanbeli követ néhány ember képviselője. Nincs a világban, még csak Amerikát sem veszem ki, olly t. hozó test, mellynek tagjai bizonyos anomalia szüleményei nem volnának; így például Angliában, hová zarándokoskodni szokunk magunknak ismereteket szerezni, látom az oxfordi és a cambridgei tory universitas képviselőit; itt csak néhány ember választ és egyenlő szavazattal bír a követ a london-westminsteri követtel, kit annyi ezer ember választ és küld or. gyűlésre. A magyarországi káptalanokat illetőleg arra kell tekintenünk, mit kíván, mit parancsol a törvény; 's kérdem: nem ugyanazon törvény adja e a t. RR. táblájánál az egyházi 's világi rend tagjainak a szavazati jogot, nem ugyanazon törvény hatalmazta e a tábla valamennyi tagjait arra, hogy az országgyűlésen szavazattal birjanak? és ha azt nézném, a káptalanban hány ember küld orsz. gyűlésre követet: kédenem kellene azt is: bennünket ki küld ide? Felelet: a törvény. 'S ennek fentartására bátor vagyok a m. FÖRRket felszólítani. Ezután e tárgyra nézve még így nyilatkozzék a hgprimás: Nem bocsátkozom mellékes vitatkozásokba, csak a dolog érdeméhez kívánok röviden szólni. Ha az országgy. szavazatok u-jolag vagy most először rendeztetnének el, más volna a

dolog állása, de itt nem új rendezésről, hanem a törvények teljesítéséről, 's a törv. szavazati jog fentartásáról van szó. Azon törvényt, mellyen a káptalanoknak szavazati joguk alapul, nem a clerus irta, mert hogy 1608-ban más volt helyzete, hogysem törvényt írhatott, vagy szabhatott volna, azt kiki tudhatja. És mégis ezen 1608-ki 1ső cz. olly világosan elhatározza a káptalanok szavazati jogát, hogy a mi nem szinte rég itten a m. FRR. gyűlekezeteiben a különös portákkal ellátott kerületek szavazati jogukra nézve kimondatott 's az üzenetbe is felvétellett, ugyanaz a jelen tárgyra is egészen alkalmazható, t. i. hogy a világos törvény által adatott szavazati jog elmellőzése vagy megszorítása a törvény eskőlcsönös jogok iránti tisztelettel meg nem egyeztetendő, és hogy a világos törvény által már biztosított szavazati jog bármely lépés által érvényesen nem gyöngíthetett meg. Valóban különös fogalmat is támasztana az országgyűlésről, ha midőn, mint a sérelmek és kívánatok ezen tömege is mutatja, egyesek és családok panaszai 's kívánatai illőkép figyelembe vétetnek, a káptalan egész testületeknek olly világos törvényen alapuló kérelme méltánylásra nem találna, sőt annak olly hideg fogadtatását kellene tapasztalni, melly az elmellőzéshez közel jár. Ez még jövendőre is méltán szülné aggodalmat, mert a mi eddig megtörtént, hogy t. i. az országgyűlés kiegészítő részei közt, az erősebb a gyöngébbeket szavazati joguk gyakorlatában elmellőzte, vagy megszorította, ez jövendőre is megtörténhetik, 's ha még akkor is, midőn ez ellen az orvoslás, szinte az országgyűlés előtt illő uton, módon szorgolattik, orvosláshoz nem juthatni, hol lesz a kölcsönös jogok biztossága? Járulok tehát nm. gr. tárnokmester ő excja előadásához. A m. FRR. a sérelem fölterjesztését pártolák. Ezután elegendő ülésben a vasutvonalok iránti felírás felolvasatván 's aláíratván bepecsételtetve, ő fels. felküldetett.

248d. ker. ülés jul. 30kán is az V. osztályú sérelmek és kívánatokat folytatá. Élénk vitára nyújtott alkalmat Borsod vgyének 115. pont alatti azon kívánata: hogy az 1723: 102. és 1791: 14. t. szerint, a törvények végbehajtására megbízottfőkormányzék szorítottassék arra, hogy a hozott törvényeknek mikép lett vagy miért nem lett végrehajtásukról feleljen; különben pedig a törvények végrehajtását elhanyagló vagy elmulasztó kormányzések, törv. hatóságok 's egyes tisztviselők ellen is szigorú büntetést szabandó törvény hozassék. E kívánatra leginkább az 1836: 11. t. nek sok helyen végre nem lett hajtása szolgál alkalmul, 's a Htanács ellen, hogy a törvények végbehajtására szoroson nem ügyel, éles kifakadások hallattak, ugyszinte a főispánok ellen is, miszerint ezek közt némelyek corteskedés eszközévé használják azon alkalmat, hogy az 1836: 11. t. következtében az urbéri telken lakó nemességtől az adó benem hajtatik. Ez ellen felhozattol, mikép a Htanács, mivel senki panaszt nem tön előtte, nem tudhatja, mennyire hajtják végre a t. hatóságok az 1836: 11. t., erre leginkább a megyék hatalmában áll felvigyázni, 's a hanyag tisztviselőket kötelességük teljesítésére szorítani; egy m. követ ugymond a Htanácsnak kiterjed hatalma a törvénytelen határozatok statutumok akadályoztatása 's megsemmisítésére, de mikép szorítsa a Htanács azon t. hatóságota a törvény végbehajtására, melly azt mindenféle módok által képes elmellőzni? ezen csak úgy segíthetni, ha mint az orsz. választmány javasla, a bünt. t. könyvben, mikép az már megis történt, a hivataljokat hanyagon teljesítő tisztviselőkre szigorú büntetés szabatik. A főispánok ellen ugyan tudnak, ha egyik vagy másik párt érdeke úgy kívánja, elég erősen kikelni, de midőn nem pártkérdés, hanem a közügy kerül elő, azon főispán ellen, ki a törvény - végrehajtásnak miképeni eszközzésére hanyagul ügyel fel, vajjon van e példa, hogy ott a megye kellő energiát fejtett volna ki? nem lévén tehát feladás, a Htanács a törvény végbehajtására senkit sem szoríthatott. B. megye kívánatát bizonyosan hiteles adatokra alapítván, ha a RR. felírni kívánának, neveztesse meg azon hatóságok, mellyek az 1836: 11. t. végrehajtani nem akarják, azokra nézve a Htanács kötelességét bizonyosan szigorun teljesíteni. Ez előadáson több követ nem nyugodott meg, mert a Htanácsnak legfőbb kötelessége az adóalapra szigorun felügyelni, 's így megkérdezhetne volna ez a megyéket: vajjon 1836: 11. t. értelmében az urbéri telken lakó nemesektől behajtatik e az adó; de ezt nem teljesítvén, némileg részeslőn a törvény végrehajtása elhanyagoltatásában. Egy m. követ említé, mikép hirlapokból tudhatni, hogy van megye, hol nem rég kimondatott, miszerint az urbéri telken lakó nemesek adót fizetni nem tartoznak, 's utasításul is adta követeknek, hogy az 1836: 11. t. töröltessék el. E megyének ugyan most képviselőji nincsenek itt 's a tárgyról kellő tudomást nem szerezhettünk; de van egy más

megye, hol az adó ellen ólmos botok használtattak, itt is ezen adó maradt mind ekkorig behajthatlan. De van még több megye is, mellyek az 1836: 11. t. végre nem hajtották, ezeket szükséges lett volna tehát a Htanácsnak a törvényteljesítésére szorítani. Az érdekelt S. megye követe nyíltan megvallá, hogy mikor az országgy. feljött, még addig megyéjében a conscriptio be nem végeztetett, s így az ejectatio sem történetelt meg, de az 1830: 11. t. nemcsak megyéje, de mennyire tudomása van, a szomszéd megyék sem hajtották végre. Az utána szóló m. követ, azon megyékre, mellyek a törvény teljesítését elhanyagolták, specialis törvényt kívánt alkotatni, melly szerint a hátramaradt adót a hanyag tisztviselő fizesse, mert annak a szegény nemes nem oka, hogy az adófizetésben elmaradt, s azt annak idejében évenként könnyen megfizethette volna, de most egyszerre 8 évi adót vagyona tetemes esorbulása nélkül nem adhatja meg, s így ha ezen adó elengedtetik, általa a szegény adózó nép terheltetik; ha pedig megvétetik a szegény nemeson, az bizonyosan tönkre jut, már pedig az ártatlant büntetni nem lehet, s igazságos hogy a behajthatlanul maradt adót a tisztviselő fizesse. Azonban a RR. nagy többsége a borsodi indítványt elfogadta, melly szerint felírás által megkérítik a Fels. hogy a Htanács jelentést tegyen az országgyűlésnek arról, miért nem hajtották végre némely t. hatóságokban az 1836: 11. t. hogy e tárgy iránt a t. hozás kellőleg intézkedhessék.

185d. orsz. rdi ülésb. jul. 30kán felolvastatván a földi választmány a központi és fumei vasutvonalok iránt, melly szerint a RRnek e tárgy körüli intézkedését, úgy a felírást is elfogadják, csupán a felírásban azon szavakat „Pozsonnyal s Felsőed örökös tartományival“ ezen szavakkal „Pozsonnyal s Felsőed többi örökös országaival és tartományival“ kivánták felcseréltetni; de ahoz a RR. nem járultak, mivel az ugyan kétségbe vonhatlan, hogy az ausztriai ház a sanctio pragmatica által a magyar koronát örökösen bírja, de azért Magyarország olyannak, mint a többi örökös tartomány nem tekinthető. Igen különböző e kettő közti gyökérjog, az ausztriai tartományokat az ausztriai ház egyszerű család gyökérjogra bírja örökösen, de Magyarország jóllehet a sanctio pragmatica a férfi és leányágra kiterjeszté az örökösödést, mégis vannak köteleességek, mellyek teljesítésével, a koronázás és eskü-létel mellett foglalja el a kir. koronát, illy kötelezések az ausztriai örökös tartományokban nincsenek, s azért szükségesnek vélték demarcationalis vonalt fenntartani, nehogy azon kifejezésnek idővel olly valami diplomatikai erő tulajdonítható, mi Magyarország állását veszélyeztetné. Erre a nm. elnök megjegyzé, miszerint a m. FÖRR. azon szavakat a törvényből vették, s ezen kifejezéssel éltek az ország Rdei az előtt is, ez a nemzet jogát legkevésbé sem sérti, az ország függetlenségét az 1791: 12. t. világosan meghatározza; az 1732: 1. 4. t. az örökösödési szó nyilván befoglaltatik; s Magyarország az ausztriai háznak ép olly öröksége, mint a többi tartomány, melly joggal bírja pedig ezeket, annak elhatározása itt körülményben tartozik; annyit azonban minden esetre tudok, hogy a m. FRR. azon módosításnak semmi diplomatikai erőt tulajdonítani nem kívántak. Sajnos állapot is lenne, ha valaki Magyarország függetlenségét egy vasuti felírásban foglalt kifejezések által kétségbe vonni's azt megdönteni bírná, ekkor már nem legnagyobb szilárdsággal bírna hazánk függetlensége; annál fogva az ajánlott stylaris módosítást, mi n t eddig törvényesen használt kifejezést elfogadhatni javasolta. Mire választottat, hogy ha a FÖRR. azon kifejezésben semmi diplomatikai erőt nem helyeznek, akkor minek tették a módosítást? Nagyobb tárgyról az országgyűlésen nem lehet szó, mint az ország integritásának elhatározásáról, annál fogva többen ezen kérdés megvitatását a ker. ülésbe kívánták vinni. Azonban egy megye követe, ezen diplomatikus kérdés elmellőzése, minthogy a balparti vasut csupán Ausztriával lenne összekötve, a földi módosítás helyett ezen szavakat „Pozsonnyal s ausztriai határszélekkel javasolta iktatni; melly közhelyeslést nyervén, az ítélmester által a FÖRRnek tudtára adatott, kik az ajánlott módosításhoz azonnal járulván, a felírás fölterjesztése végett a RR. elegendő ülésbe mentek.

186d. rdi ülésben jul. 31én a sérelmek folytatása mellyben is a 2dik osztály végeig jutván többnyire a javasolt fölterjesztésben megegyeztek, némelly módosításokkal. Azonban Selmech és Bélabánya sérelmei után egy gr. és főispán nem hallgathatá el aggodalmát e panaszok modora miatt. Igaz ugyan mond, hogy a szerfeletti fűszerezés napi divathoz tartozik, de illy paprikázott előadás a magyar t. hozás előtt eddig ismeretlen, s egy megye illy modorban fellépni még soha nem mert. E' rossz példát könnyen más városok is követheték, s illy elő-

adások leginkább árthatnának a városok érdekének; azért szőlítatnának fel a t. RR. hogy az illető városi követeknek e sérelmek illendőbb modorba öntetését hagyják meg. E' nézetben az illetett kormányzók alelnöke teljesen megegyezvén, illy botrányos előterjesztés minden tételeiben a felsőség tiszteres megsértését találta, s így vagy az előbbi indítványt elfogadni, vagy legalább a viszonzóben eziránt erőteljes észrevételt tétetni kívánt. Kétkedett erre egy m. gróf, hogy a nm. FÖRR. a javasolt felszólítással célt érjendnek, mert a fölterjesztést megsemmíteni hatalmokban nincsen, a t. hatóságokat pedig arra oktatni, milly modorban terjeszsek fel jövőre sérelmeiket, nem lehet a FÖRR. feladata, mivel ők nem a jurisdictiók nevelői. S így még ollyast találnának felelni a t. RR. mik talán nem igen kellemesen fognának hangozni. Egy országnagy leginkább e sérelmek epilogusát látta illetlennek s mivel ebben egy is semmi új adat nem fordul elő, legalább annak kihagyását sürgetni s az egész modor iránt rosuló észrevételt a viszonzóben tétetni kívánt; mi is egyhangulag elfogadtatott. Ugyanaz napi ker. ülésben az elnökség előbbi; jegyző: Palóczy; tárgy: a sérelmek s kívánatok feletti tanácskozás. Az Vd. oszt. sérelmeknek a jegyző által a 116. alá sorzotton kezdve olvasott pontjai körül a 120-kig mután azok részint az indítványok közt előleges tárgyalás alá elfogadtattak, részint már tárgyalás alatt is vannak vagy irántuk intézkedés másként történt, semmi viták s észrevételek nem keletkeztek, a 127 pontra pedig az arra vonatkozó választm. véleménynyel összhangzólag határozatott, hogy azon pontban érintett tárgyak iránt m. orsz. gyűl. függőben maradt tanácskozás folytatassék. A 128d. vagy is azon p. nál, mellyben Borsod m. az orsz. törv. hatóságához bocsátott körlevelében kifejtett okoknál fogva kívánja, hogy az egyh. javak jövedelmei egy részben az isteni tisztelet s vallás fenntartása és szolgáinak biztosítására kiszakaszthatván, egyéb fölöslege népnövelésre, iskolák s más közhasznú célokra fordíttassék, az indítványzó m. ősz követe emelt szót, előadván a gyanúsítások megszüntetésére, mikép amaz indítvány a protestansnak nevezett B. ban nem a tulnyomó féltől, hanem kath. egyedtől eredt. A körleveléugymond mellyben a kérdéses indítvány pártolatlása sürgettetik, nagy mozgalmat okozott s a felbuzdult clerus reakcióját hevesen tanúsítá, Esztergom körlevelet adott ki, mit, az igazság eszmesurlódás által levén jobban kiegyenlíthető, jölis tön. A clerus tollat ragadott, egymást érve röpültek a röpiratok s czáfolatok, mikben minden egyéb csak a b-di indítványzó körlevelében foglalt okok czáfolata nem foglaltatik, mondatik bennök, hogy amaz indítvány törvényt s alkotványt felforgató, igazságtalan. Igen sok van, mi törvényes de nem egyszersmind igazságos, hisz mi sok foglaltatik a corpus jurisban a papi tiszdról, pedig milly igaztalan faja ez az adózásnak! sok ugy nevezett igazság bitorlá az igazság magas nevezeték, mig idővel az álarcz lerántatott róla. B. m. igazság szemponjtábul indult ki, mellékes tekintet nélkül, sine ira et studio. Népnövelési s más szükségink miatt emeltünk panaszt, aggódva tekinténk körül a források után, s mi előttünk volt, meg nem láttuk; megyéje mond szóló, ugy vélekedett, hogy kinek a haza többet ad vala, többet is követelhet tőle, ki a haza több javában részesül, több kötelesegről is szükség számolnia. Meg kell azonban vállania, hogy amaz indítvány keletkezésére a vegyes házasságok körül 1838ban támadt zavarok is voltak némi befolyással; mert a clerus távol atul hogy a v i s z á l y o k a t csilapítaná, összeült s körlevelet alkotott mellyben n. váradi néh. püspök körlevelét is magáévá tette. A clerus nem mutathat föl más orsz. ban olly roppant jószágokat, hanem csak Angol és Magyarországban. A jesuiták a korán felülemelkedett Kálmánt biographijában gunyos tollal festik, azért mivel a papságot gazdagítani elmulasztá. Már Adalbert püspök meginté sz. Istvánt, hogy a clerusnak többet ne adjon, mert maga semmi nélkül marad. S e tetemes ajándékozásokra mi vezérelt az első királyokat? a keresztényen való terjesztése, megszilárdítása; s az első téritőknek már pora sincs! Egy testületnek jutalmat adni oximoron. Sz. István, folytatá szónok, pénz nem levén, nagy jószágokat adott, mellyeknek azonban becsök akkor még nem volt; később pénz osztaték jutalmul s ezt jelenleg is miért nem lehetne a papokra kiterjeszteni? Készíté a fejedelmeket gazdag ajándékozásokra a középszázadokban uralkodott sötétség is; Isten előtt kedves dolgot az vélt cselekedni, ki a papságot ajándékozta. Egy árpádházbeli királyné az őt megkoronázta esztergomi érseknek Rozsnyót ajándékozta, s kérdi: ennek következői mi jogon bírták folyvást Rozsnyót? A westphaliai békekötésben sok jószág secularizáltatott s a békekötő feleket átok alá veté a pápa és ez, minden tisztelettel mondja

szóló, az ausztriai's minden abba folyt urak. házat illeté. A lünevillei béke alkalmakor a salzburgi érsekség is világiasított. A vallásos M. Therezia az eltörlött jezuita szerzet javait a studiorum fundusnak, II József ennek s más közhasznú célokra rendelte, Ferencz bold. királyunk pedig kétségtelenül papi jószágokat ajándékozott egyes családoknak. Roszalta é ezt a mr. diaeta? nem, mivel tettének czélszerű s igazságos voltát állította; két orsz. gyűlés repraesentált ugyan, de azért, minthogy a clerust ő lge maga taxálván, e jogot a törv. hozás közsének követelte. A tridentini zsinat meghatározta, hogy az ezer aranynál több jövedelmű papságoktól ama fölösleg taxatio alá vettessék! Mondatik, hogy amaz indítvány sérti a tulajdoni jog szentségét, ezt mond az érd. követ palam negare sufficiat! nem is mondhatnák a papi javak más jószágok természetével bírónak, mennyiben azokról a clerus, mikép a magányosok, nem rendelkezhetik; a basilai concil. kimondotta, hogy a clerus jószágainak csak beneficiatus, de azt is hozzá teszi, hogy ki azt elveszi, sacrilegiumot követ el. Emlegeti a clerus a Pázmán, Széchenyi, Szelepesényi által tett alapítványokat, intézeteket: elismeri szóló hogy voltak egyes dicső kivételek, de kivülök mennyi pazarló is! kiknek kezei közt nyom nélkül oszlék fel a vagyon. Látna ugymond, mikép szórta ki egy érsek kocsjai ablakán a pénzt, mit közcélra sokkal hasznosabban fordíthatott vala; figyelmezteti a clerust, hogy sok elszegényült statusban a nemzet a papi javakhoz fordult s ez idő a magyar clerusra is bekövetkezhetik; tudva van ugyanis a status 960 millió adóssága, mellyet mint szerződésnek alapultat devalválni nem lehet, mi leend ennek fundusa? Sz. Dávid szükség idejében az oltárral vettele a kenyeret javaihoz is nyulhatnak s ekkor sem övék sem miénk (többé! A választmányi vélemény szóló szerint nem áll, miután az nem pártolásra, hanem pusztán véleményadásra volt kiküldetve s hirtelen töré el pálcáját az indítvány felett, törvénytellen ellenkezését mondván ki. A clerust figyelmezteti: mikép a világ történetében kis jelentőségű események gyakran elhatározó befolyással bírnak; a spanyol örökösödési háborukor Franciaországának kétségbe esni volt oka, s egy pohár viz, aszszonyi kegy a mindenható Marlboroughot megbuktatá: Áldozzék tehát a főtiszt. clerus közre, mig idő van, mig nem késő! A b-di indít. már eddig is megtermé gyümölcsöt, azóta ugyan is a hirlapokból több papi ajándékról értesülénk. Nem lehet a clerusnak azért még örülnie, hogy e diaetán amaz indítvány magát nem víja ki, annak eszméje nem uj; itt marad az orsz. gyűlési irományok közt, kinőnek gyökerei s ágai; az igazság kitör sirjából s eget kér, végzé az öszkövet. Egy az indítv. megyével szomszéd hatóság követe egyetért abban, miszerint a választm. az érintett kérdést olly rövid uton mint tevő nem dönthette el, statusnak joga van, ugymond a követ, szükségét látva, a jogokat idővel módosítani, egyébiránt a vélemény megváltoztatására szavaz. Egy nagy m. követe pedig előad: mikép küldöjje a b. di indítványra néve olly módosítást tesznek, hogy a jelenlegi egyházférflak actualis birtokaikban maradjanak, hanem a követezőknek congrua adassék! ez eszmét ugymond, már a Bethlen G. által Beszterczében tartott orsz. gyűlés kifejezte, midőn a püspökségeket háromra határozta devalváltatni, u. m. a nyitrai, egri s váczira. Továbbá egy alföldi megye követe küldöjri a választmány által kimondott vádat elhárítani kívánja. Igazságosnak látja, hogy a haszonvevő személye változván, a visszaesett birtok statuskezelés alá jusson; az alapítók céljait igaz tisztelni s megtartani kell, ugy de azok a clerus által nem tartattak meg. Sok helyen hozatott már törvény, miszerint holttestületeknek jószágot adni addig nem lehet, mig a kormány egyezesse ahhoz nem járul. Az ősiség eltörlésére lépés már van tőve, s ez szinte a tulajdoni jogba vág. Hogy Magyarorsz. ban a status jogot tart a papi jószágokhoz, tanúsítja az, mikép a jószágot kapó egyh. személy donatiót kap, s addig a status jövedelmét más veszi. A borsodi indítv. szellemében kívánja, hogy a mostani egyházi személyek élők foglyáig bírhák jószágait, akkor pedig a statusra szálljanak vissza s többé papnak ne adassanak. A választm. vélemény kitétele ellen ovást tesz. Első vallásos királyink ajándékozásait a keresztényen vallás terjesztése miatt tették, e' czél megszűnven, a nemzet intézkedési joga visszaállott, de a reciprocitas is ezt kívánja; a nagy jószágokbani elbizottság okozá, hogy a clerus a törvényeken felül képzeli magát. Szólt ezután egy kápt. követ: mondván, hogy B. m. körlevele által jót tön, mennyiben a clerust jó előre figyelmezteti, mert ugymond tela praevisa minus nocent. B. k. mondá, hogy a mi törvényes, nem mind igazságos, constitutionalis országban, hol positiv törvény ad valamit, ezt nyilvánítani

nem
sára
p. o.
dön
Azt
levél
ta, h
győz
kat v
tudja
a' cle
nyult
vete
legel
más
lehet
rus e
nek
nagy
nevez
kat
ország
A' Ca
nagy
szolg
javak
puszt
az ör
ben k
földö
s pap
testül
sítk
helyr
teket
leend
össz
A' né
nak,
képes
czélb
lása
mik
sentis
tiojá
end,
sülni,
apost
podgy
tétet
vény
fentar
inkáb
a' cler
zó m.
irány
is füs
szava
hallat
s' örk
s más
ben sz
vete,
dítván
tülete
t. Jo
sét me
testül
tetni.
u. m.
zásáb
mint s
nak,
status
szemé
testül
goriá
termé
papi
teni t
rész
Midőn
telét
közt
szérő
egyhá
mi tar
volt.
1723

nemcsak a' papi, hanem az egész statusnak felforgatására vezet. Vajjon, hát abban van é igazság, hogy p. o. Magyarországon Eszt. hg igen sok jószágot bir, midőn másnak igen kevés vagy épen semmi vagyona nincs. Azt is mondá az indítványzó m. követe: hogy a' b. di körlevél sine ira et studio bocsátatott ki; tán azt gondolta, hogy mi inkább tömjénezünk mammonnak, mint meggyőződésünk mellett szilárdul állnánk, gyenge oldalunkat vélték illelhetni, pedig ép ez a' legerősb, a' clerus tudja, mivel tartozik lelkiismeretének! Itt áttért szónok a' clerus érdemei elősorolására, melyek iránt nyilvánult kir. kegyet roszalni nem lehet. Kálmánnak B. követe által említett biographiájára megjegyzi, hogy azt legelőbb nem jesuiták írták meg, hanem Thuróczy's mások. Hogy a' clerust szükségtelennek tartani nem lehet, bebizonyítá azon ország példája, melyben a' clerus elűzetésével a' vallás is megszünt, 's oltárai az észnek 's igazságnak szenteltettek. A' papi javak minthogy nagy részben privat alapítványok, statusjózágnak nem nevezhetők. B. m. k. a' westphaliai 's más secularisatiokat hozott fel, egy önálló statusban nem kellene más országokra utalni, nem Portugál és Spanyolországra. A' Capitol, mond szónok, 's a' tarpeji szikla közt nem nagy a' távolság, nem a' legnagyobb szabadság és a' szolgaság közt. Igaz, van különbség a' papi és világi javak közt; 's ez abban áll, hogy az egyházi jószágok pusztán érdemért adatnak, nem így a' világiak, legalább az örökösöké; továbbá az egyháziak az országban ben költik el jövedelmeiket, a' világiak pedig sokszor külföldön pazarolják el. Idézi a' Iae 2dust; mely a' világi 's papi javak egyenlő természetéről szól. Megszüntetett testületeket jószág nem illet, de élő 's kötelességteljesítőktől azt el venni nem lehet! II. József tettét Ferencz helyrehozta az által, hogy az amaz által eltörölt szerzeteket visszaállította. A' clerustól elvett jószágokon nem leendő áldás, az illy ragadományokból emelt alkotvány összedől, más országok példája legalább ezt tanúsítja. A' nélkül, hogy a' clerus javai népnövelésre fordítatnának, ezen kötelességet fogja az teljesíteni 's erejéhez képest áldozik. Magyarország fölemeltetését nem ezen célba vett műtét, hanem minden erőnek összemunkálása eszközölné. Tudna szóló is kijelölni forrásokat, mik a' nemzeti erőt fölemézték, p. o. korteskedés, absentismus. Jószág költi a' clerust hazájához 's constitutiójához. Ha csakugyan elvételnek javai, szabadabb leendő, az erkölcsi erő legyőzhetlen, 's ekkor fog teljessülni, mi az evangyeliomban írva van: hogy t. i. az apostolok táská és czipé nélkül menjenek tanítani, uti podgyász nélkül könnyebb az utazás. A' clerus által tetetni szokott protestatiók, ellenszégülések nem a' törvény iránti tiszteletlenségéből erednek, hanem dogmáik fentartását célozzák. A' következett kápt. követei leginkább törvényekben keresék erősségeiket 's fejtegeték a' clerus birtokának czímét, czáfolataikat az indítványzó m. követeinek pontonként követett beszédek ellen irányozva leginkább, czáfolataikat ittott elméskedéssel is fűszerezék, de egyszersmind, mivel tán a' fájdalom szavait nem szokta válogatni, meglepő nyilatkozást is hallatva, egy gazdag püspökséget kápt. követe a' terítést 's örökösét jelen században is nem ugyan a' pogányság 's más hajdani ellenség, de a' prot. hitvallásuk ellenében szükségesnek állítá. — Egy dunai megye fiatal követe, előrebocsátván, hogy utasítása a' szóban forgó indítvány pártolására nincs, a' statusnak a' keblebeli testületek irányábani állását 's azokhoz viszonyát fejtegette. Joga van, ugymond, a' statusnak testületek létezését megengedni vagy ellenzeni, joga — ha azon moralis testület rendeltetésének nem felel meg — azt megszüntetni. — A' kath. clerus javait három alapon bírhatja: u. m. vagy fejedelmi vagy egyes személyek adományzásából, vagy a' már birtak jövedelméből. A' fejedelmek mint statusképviselők, midőn jogokat, javakat módosítanak, ezt a' status nevében teszik, 's e' javakról mint a' status nevében adottokról, lehet is rendelkezni. Egyes személyek is nem egyes személyeknek, hanem moralis testületeknek adtak, 's ez adományzás a' többiek kategóriájába esik; a' szerzett javak a' principalis, az okfő természetét követik 's a' szerint ítélhetendők is. Mi a' papi javak collatioját illeti: 2/3 részük egyházak, isteni tisztelet 's iskolákra fordítás végett 's csak harmadrész adatott magok az egyházi egyedek fentartására. Midőn Franciaországban Mirabeau a' papi javak elvételét indítványozá, nem volt az érdeklött személyek közt csak egy is, ki állítá ezen ténynek a' status részéről jogtalanságát. Első királyink alatt elpusztult egyházak, iskolák helyreállítására adattak a' jószágok, mi tanúsítja, hogy a' clerusnak rendelkezési joga nem volt. Midőn III. Károly a' jus supremacie inspectionist az 1723: t. erejével magára ruházta, az által indított,

hogy az illető egyedek kezei közt a' jószágok rendelkezésüknek meg nem felelnek. A' corpus jürisra hivatkozni bizton nem lehet, mert jesuiták szerkeszték. Nem gondolhatni, hogy a' papok pénzzeli fizettetése csökkentő hatással miert leendne a' vallásra, nevelésre 's amazok tekintélyének rovására. Azt, mit a' választmány kimondott, kimondani nem egy véleményző választmányának, de magának az összes törvényhozásnak sem volna hatalmában (?) ezt szóló nem pártolja, hanem azt kívánja annak kijelenteni, miszerint: a' RR. megismerik ugyan az egyházi jószágoknak status rendelkezése alá tartozásukat, de ennek most sem helyét sem idejét nem látják. Mit egyik szóló kápt. követ említe, hogy t. i. a' papi javak elvételét a' nemesi javaké fogja követni, megjegyze a' követ: miszerint ezt igazi argumentumnak ad hominem tartja. A' v. . . mi kápt. követő által a' más hitvallásúakra nézve felhozott szóló illetődéssel hallotta; hiszen, folytatá, nem vala sem Portugál sem Spanyolországban protestans fél a' clerus elleni demonstratiók létesítésére. — Indítványát ismétli. A' borsodi indítvány tisztán pártolásra még egy kerület képviselője nyilatkozott. Az elnökség jelentése szerint még többben levén szólásra följegyezve, az idő későre haladta miatt, a' tanácskozás folytatása másnapra hagyatott.

Aug. 1jén orsz. biró ő excoja elnöklete alatt tartott fördi 187d. orsz. gyűlésben fölolvastatott 2dik válaszüzenete a' fÖRRneka' KK. és RRhez a' bányatörvény iránt. Azután tárgyalás alá az országyűlési szállások iránti üzenet, felírás 's törvényjavaslat helybenhagyatott, annak multra rendelkező minden pontjai vételhagyattak, csak a' szállásbérnek orsz. gyűlés megnyitása előtt mely időtől kezdve fizetéséről szóló pont módosított annyiban, hogy a' szállás orsz. gyűlés előtt három hónappal kezdve fizetessék, 's egy országos zászlós indítványára elfogadtatott, hogy mind a' házbirtokos, mind az országyűlési tag részéről tett felmondások érvénytelenek: minek következtében a' 2 §. kihagyatni rendeltetett. A' jövőre intézkedő pontok általában megmaradtak, élénk vita csak a' szállások szabad vagy kényszerített utoni szerzése 's a' szállásilletőség körül keletkezvén. A' fölírást a' m. fÖRR. elfogadták.

Aug. 1jén tartott ker. ülésben Borsodnak papi javakat tárgyzó kívánata fölött tegnapi ülésben megkezdett tanácskozás folytatván egy m. követe a' papi birtok illelhetlenségét fejtegette, mely azonban valamint mind illy szellemben mondták, csak ismétlései, színezései 's változtatásai valának a' tegnapi ülésben pro domo sua buzgón 's ügyesen küzdött clerus tagjai által felhozottaknak. A' b. . . di indítványt elvileg vagy általában pártolók a' clerus tülhővre is vezetett némely tagjainak tegnapi állításra válaszoltanak eszmedús — beszédeik által a' vitáknak élénk 's érdekes színezetet adva, mik azonban szavazás körül szenvedélyességi tyuszba öltekezének, miután a' parlamentaritásra oly kevéssé ügyelő érdek igenis kezdé szerepét a' b. . . di indítványt ellenzők kedélyein gyakorolni, 's az ingerültség árnyéklatiban akként különbözött, mennyiben az ellenvéleményü félből némelyeknek pusztán utasítás másoknak más rugó is ada irányt. Szolgáljon a' tanácskozásnak azon körülmény jellemzésökre, miszerint az első kérdésnek, hogy t. i. áll é a' választmányi vélemény vagy nem? — 22 igenlő szavazat ellenében 25 tagadóvali eldöntése után, a' legmagasb fokra hágott viták közt nyilvánult nézetek 's vélemények zavarából 4 szavazási kérdés merült fel, 's e' stadiumra az által is jutott a' tanácskozás, hogy egy 3dik indítvány tette B. . . a' megye ifju követe által, miszerint a' borsodi előterjesztés sem kívánat sem sérelemnek nem tekinthetik 's így az indítványok közé sorozandó. Először azon kérdés tüzett szavazása: a' borsodi indítványra külön vagy a' komáromival egybekötve történjék é a' szavazás? 's a' többség külön kívánván szavazni, 's a' következőleg feltett kérdés is: borsodi kívánat é vagy nem? megbukván, a' komáromi indítványra történt a' szavazás, minek lényege abban áll, hogy a' RR. elismerik ugyan a' papi javakat a' törvényhozás intézkedése alá tartozóknak, de a' tetlleges intézkedésnek most helyét 's idejét nem látják — 's ez indítvány is 23 szóval 22 ellen elesett. — B. . . a' indítványára jöve tehát a' sor, melynek sorsa hasonló lön. A' szőnyegen levő tárgy fölött ennyi phasison keresztül korbácsolt tanácskozás befejezve mindedig nincs. Miután egy rész a' választmányi véleményben, másik annak kimondatásában hogy a' borsodi előterjesztés mellőztessék el, meg nem nyugodván, a' tanácskozásnak holnap leendő folytatása a' d. u. 4 óráig haladt ülés végén kijelentett.

Legujabb. Aug. 3kai ker. ülésb. a' börtönrendszert III d. része iránti 3d. üzenet hitelesítettén az Iső oszt. sérelmek iránti frdi válasz tárgyalatott, melynek

több rendű módosításit elfogadták, t. i. az 1, 6—12, 14—19, 21 's 22. Ezután az Vd. oszt. sérelmeket 's kívánatokat folytatták a' 143. pontul kezdve nagy részben a' választmányi vélemény elfogadásával a' 171d. pontig jutottak; szintaz napi frdi ülésb. két rendű frdi üzenet hitelesítettén a' megyei kihágások iránt kiküldött frdi bizottság jelentése tárgyalatott, hosszas vita 's czáfolatok után gr. A. indítványa fogadtatott el, miszerint a' főisp. hivatal-szabályozás a' megyék coordinatiojára hasznosítatik, repressiv törvények hozatala határozatit 's a' frdi bizottság által javasolt képviseleti rendszer elvetetik, szintaz napon délutáni 6 órakor tartott elegy. ülésb. az élelmezés és szá' lásozás tárgy leirat (lásd fölebb) hirdettetett ki, mi ujjolag az orsz. rdi ülésb. fölolvastatott a' III d. s IV d. oszt. sérelmek 's orsz. gy. szállások iránti rdi üzenettel. Az aug. 5kai frdi ülés orsz. biró ő exco. elnöklete alatt a' megy. kihágások fölötti tanácskozást folytatá igen szenvedélyes ingerültség 's kitörésekkel főleg a' főisp. hivatal viselők ellen. Az 1 órakor alakult elegy. ülésb. ő fels. ez orsz. gyűlésnek f. eszt. oct. 15én leendő bezeratását tudató k. leirata hirdettetett (lásd följebb) a' RR. ezen napi 191d. orsz. ülésökben ujra fölolvastatván az orsz. gy. zárnappja iránti k. leirat, személynök ő exco. a' sopronyi és károlyvárosi váltót. székektől beküldött észrevételeket a' váltótörvényekben tapasztalt hiányokra vonatkozókat mutatta be, néhány honosítás iránti folyamodvánnyal; ugyane' napi ker. ülés a' hajdukerület belrendezését illető frdi észrevételeket tárgyalá, a' hajdukerület szavazatjoga miatt hosszas keserű vita keletkezett, melybe a' városi 's káptalani követei szemrehányó reclamatiókkal követelőleg vegyültek szavazási jogukra nézve, miket P. és B. m. követei czáfolának meg. Szavazással a' többség elfogadá a' fődék által javasolt §. szerkesztetét, de nem az ott idézett okból; a' hajdukerületi rendezés nem sikerültére eddigi t. v. ényes jogai fentartását jelentvén. Végre Bács megye uj követei (Kölcics Izidor és Vojnic Barnabás) megbízólevelét mutató be az elnökség. —

Ungmegeyel közgyűlés (folyt.) Bihar vmegye levele, a' zsidók emancipatioját sürgető, mivel iránta utasításunk már van, tudomásul vétetett. Egyébiránt ide is elkerült ama tréfabeszéd, hogy a' zsidóknak legjobb lenne bevárni ama híres messiást, ki őket a' nélkül is urakká fogja tenni, a' keresztyénség pedig rabszolgává lesz általa. Hogy tehát még most mi keresztyének uralkodnánk, míg módunk van benne, ök pedig addig is tőrjenek szenvedjenek, hogy annál inkább megdermeszljék az uraságot idővel; mások ellenben azon törik fejüket (ök érzik legjobban: miert?) mi utmódon lehetne a' zsidó-uralkodástól megmenekedni? 7) Somogy vmegyének vadászati iránti levele a' ragadozó vadakra nézve pártolást nyert. 8) Ismét honfúsítások! Ezek mily dicső valami volt hajdan a' római nemzetnél a' cserfűzér! Alig volt ember, ki nem tudta volna: kicsoda kapta? és miert kapta? Mi pedig osztogatjuk azt jobbadán 's ollyanoknak, kik érdemeikre hivatkoznak ugyan, de alig van ember, ki tudjon rólok valamit. Midőn a' gyűlésben ül az ember és hallgatja, miként hivatkoznak azon ura k illyen és amolyan érdemeikre, akaratlanul is eszébe jut a' czigány mondása, (bocsánat a' hasonlításért) ki látva nagypénteken a' sok népet az egyház felé nyomolni, kérdé: mi annak oka? 's feleletül kapván hogy Krisztus meghalt, azt mondotta rá: „nagyobb hire lenne annak! 9) A' teledij iránt a' pénzügyi választmányi jelentésére várakozunk. Széchenyi Ist. gr. szözata (a' magyar kiváltásos osztályokhoz) élénk latást gyakorol. Soha senki nem találta el gyökínél egy a' bajt mint a' tisztelt gr. jelenleg 300 év óta folyó k' kincs, a' nélkül, hogy viszatérne; 's ezért is méltán szomorú a' magyar nóta háromszáz esztendő óta. A' pénz úgy megfoghatkozott hazánkban, hogy mástól kell kölcsön venni 's vele a' pusztaságot investálni. A' 'pézn' egyik leglényegeseb tényező máj világhon, még van kettő, az ész és vitézség, mert a' világ évkönyveiben a' pénz, vitézség és értelmség azon három fő tényező, melyekre van a' legnagyobb szerepek játszása bizva. A' szobranci kénes fűrdőnek elég látogatója van; valamint az ungvári vasas fűrdőnek is (noha illy úgy szólván dideregtől nyár fűrdőnek kivált, sem hasznos sem kellemes) csak az kár, hogy nagyon elhagyatott állapotban van, úgy hogy a' czigányoczi is elibe tehetni; mert annak legalább vidéke szép: t. i. völgyben erdős regényes helyen, de utja legigazibb magyar-ut a' világon, t. i. erős csontok kellenek hozzá, bátor lélek 's legalább is öt kerék. — Ungvár épül. a' püspök is told valami bástyaforma ragasztót a' hajdani jesuita-zárdához (jelenleg püspöki lakhoz) sokba kerül (hir szerint közel 50 sőt 60 ezer frtba) azért igen kár, hogy idomtalan és symmetria elleni kinézésű, t. i. a' régi kolostorhoz, mint a' dominojátékban szokás, van bigygyesztve egy bástya, úgy hogy most az egész püspöki lak olly formán ülök szembe, mint a' félpofájú ember, kinek még e' félpofáján is nagy holttetem ül. Egy kövér uracs a' napokban igen tüzesen védelmezé e' fonák idomu építésmódot 's midőn minden municiója elfogyott, azt mondotta: „az építető püspöknek ugy tetszett, kiki saját izlése szerint punctum 's ki parancsol neki? 4 Mire a' vitának vége lön; mert ugy láttuk, hogy a' hol az akarat határozott az ész követőjének el kell hallgatnia; mi az izlést illeti, itélje a' hozzá értő közönség. — Itt hangverseny is volt zongorán és vadászkertrőn sőt énekben is, látogatók számosan, hallgatók kevesen, úgy mondják. (Vége köv.)

Délamerika.

Egy angol hajócsapat maj. 19kén Riojaneiróbul la Plata partjai felé vala vitorlázandó, hol a' harc Montevideo és Buenos-Ayres közt egész tüzzel foly. April 22kén két útközet történt, hol Oribe 600 a' montevidéoiak

230 embert vesztenek. Ez utóbbiak egy kirohanást akartak megkísérteni, hogy ez által Oribe gyalog népének két zászlóját, mely a többiől egészen elkülönített helyen állomásozta, megzavarván, a tábortól elszakítsák, de az ellenség jelt kapván, a' czelba vett állomást jobban megerősíté 's így az ostromlottak szándoka meghiúsított. Viszszatértökben egy kis szabdalásra került a' dolog, ugyanis az ellenség a' viszszavonuló montevidéi utját el akará metszeni, de az olasz sereg keményen megtámadta. Mig ezek a' város bal oldalán törtétek, addig a' francia sereg, a' tábor középtáji kül őrlomását elfoglalá, de egy lovascsapat által rendetlenségbe hozatván, veszteséggel visszaveretett. — Maj. 3ig terjedő buenosi hir szerint Paraguayban kormányváltozás történt. Lopez dictatorrá választott tiz esztendőre, ki a' kikötöket a' külföldi kereskedésnek megnyitvatván, idegen kereskedőknek a' tartományban letelepülést engedett, de nagyon tartanak attul hogy a' féltékeny Rosas Parana és Uruguay folyójin a' hajózást mint minden a' tartomány belsejébe ható kereskedési közlekedést gátolni fogja, miután ő azon hiedelemben van hogy Paraguay az argentin szövetség nyilvános tagja.

H a y t i.

Junius 12ig terjedő tudósítások szerint, Guerrier tábornok Hayti új elnöke, köv. miniszterséget alakított: hadi és külügyminiszter lett Hippolyte (szerecsen); belügy és földmívelési Paul (szerecsen); nyilvános oktatás igazság- és vallási Fery (mulatt); pénzügy és kereskedelmi Landun (mulatt). Miután azonban az elnök maga is szerecsen, következik hogy a' mulattok a' minisztertanácsban kisebbségben vannak. A' sziget spanyol részével, mely a' francia tengernagy 's francia consulsági hatóság védelme mellett: „domingoi köztársaság“ névalatt alakult, élénk alkudozásokat kezdettek 's igen hihető, hogy az a' köztársaság elismerésével fog végződni. Haytiből érkezett legújabb hírek szerint Guerrier új elnököt igen súlyos betegség rohaná meg; hiedelem szerint vetélytársa Acaou mérgezte meg. Ez esemény következtiben a' bősziült négek Aux - Cayest összerombolák 's kirablák, úgyhogy az ottan tartózkodó angolok hadihajóért küldének Trinidadba, mire onnan azonnal egy el is indított.

Spanyolország.

Logrono is ostromállapotban! Ha ez így megy, úgy majd az egész ország hadi törvény alatt álland, mint jelenleg Barcelona, Saragosa, Teruel 'stb. Gyönyörű szabadság, 's épen a' közeledő választásokra. A' dolgok illy helyzetében a' haladó párt a' választásoktól elvonul, a' csatartét a' mérsékpártiaknak engedvén. A' királynék Madridba térése még bizonytalan, egyébiránt hírszerint aug. 8—10d. szándékoznak a' fővárosba. Cubai tudósítások folyvást a' néger összeesküvésről beszélnek. A' nyomozás még nincs bevégezve 's mindennap történek elfogatások. Eddig még igen keveset végeztek ki, mert a' foglyoktól új vallomásokat remélnek. Azon körülményből egyébiránt, mivel ez összeesküvésben fehérek is részt vönek, nem alaptalanul gyaníthatni, hogy az emancipatio terve mellett szándék magokat Spanyolországtól függetlenké is nyilatkoztatni. Ezen összeesküvés valósága iránt azonban, mellynek hasznát egyedül a' feketék élveznék, veszélyét pedig csupán a' fehérek tapasztalják, biztos adatok még hiányoznak.

A n g l i a.

Wolf dr. Bocharában véghezvitt nyomozásából kiséül: hogy Stoddart ezredes 's Conolly kapitányt már 1842i junius vagy juliusban Bocharában nyilvánosan kivégezték. — Londonban minden csak Warner romboló gépéről beszél. Azon néhány ezer, kik a' nagyszerű kísérleten jelen voltak, általában megvan győződve, hogy az eredményt külhatás 's nem belső gyuladás idézte elő;

a'csattanás's kitérés egész jelleme, bármilly erős volt is, egészen különbözött azon hajóétül, mit lőpor vet levegőbe. Bizonyost a z o n b a n nem tudhatni. Kísérleteket nagyban a' tengerésznapki kar még nem tehetett, mert Warner, titkaért 100 ezer ft. st. kíván, mit a' kormány sokal. A' porosz kir. hg nem sokára Londonba utazandik Victoria királynét meglátogatni. A' francia király Angliába menendéséről a' Herald ezeket közli: ő fels. sept. elején gőzösn Tréportba hajózik, két 74 álgys sorhajó 's öt gőzös kíséretében. Portsmouthban lép szárazra, onnan vasuton Windsorba menend, hol nyolcznapig mulat. 'S így ő fels. Londont nem látogatandja meg. — Julius 22d. érkezett a' gravesendi kikötőbe Aurora orosz fregát. Más nap 160 mázsányi nemes érczet takarítottak ki belőle a' bank pinczejibe. Azon hir szárnyal, hogy ez arany ércz, mit Angliába tisztítani hoztak 's aztán viszszaviszik. Az angol vasuti törvény felett köv. jegyzet olvashatni az Auszlandban: az angol új vasuti törvény, mi által a' kormány eddig hallatlan módon vág magányosak keresetét, érdekes adat a' vasutrendszer kifejlődéséhez, 's azon nevezetes többség, melly a' bill második felolvasatása mellett nyilatkozott, szintolly nevezetes bizonyosága annak, milly hatást gyakorol Angliában a' közvélemény's általános érdek a' jelentékes provincialis érdekre; mert az eddigi vasut-társaságok 60 millió ft. sterl. képviselnek 's vegyes jövedelmök 1—8 millió ft. stgre rug. Még 1829b. midőn az utasokat szállító liverpool-manchesteri első vasut már elkészült, tiz angol mérföldnyi utat egy óra alatt végezni soknak tartották, 's a' csodálkozás általános lön, midőn csak hamar aztán 20—30 mfdre haladtak szintannyi idő alatt. Még ezen vonal készítése közben 24 folyamodott engedvényért, 1830—36b. 26, 's csupán 1836ban 29, 1839b. pedig 15. Ekkor egy kis pangás állt be; de a' vállalkozó szellem ismét fölbredt 's tavaly 24 vasutbill ment keresztül a' paliamenben, ez időn 66ot nyújtottak be 's közülök negyvent hihetőleg elfogadnak. 1843b. hetven vasut volt, miknek építetése 60 mill. került. Először tiz évben vasut-rendszerrel mit sem gondolkoztak 's ha a' kormány belé vegyült volna, kísérlete rosul ütende ki, vagy a' vállalkozó szellemet nyomta volna el darab időre, mert a' társaságnak szinte mesés küzdelemmel kelle megvinni. Először 1836b. majd 1839b. kísérték meg: biztosítani jövőre a' parlament vasuti ügybe avatkozhatási jogát; azonban erevény nélkül, annyira pedig, hogy azon vasuti biltek, mik 1836—9 közt a' parlament előtt megfordultak, nyomorúságosan tudták kiküzdeni utjokat a' számtalan ellenzés daczára. A' költség, mit ezen ügyek tárgyalatása fölemésztett, hihet muló sommára rugott; kiszámíták, hogy abból, ke-rek számmal egyegy ang. mérf. vasutra 1800 ft. st. e-sik. Ezen költséget növelé az általános tudatlanság is, mellyben eleinte a' község a' vaspályák iránt volt; gyűlölettel viseltettek azok iránt, 's már csak híre is, hogy e' vagy ama várostul néhány órányira vasutat szándék létesíteni, ellenfolyamodványok özőnlöttek parlament elibe. Ebből azon szükség keletkezett, hogy a' vasutra kívántató tért iszonyu árért kelle megszerezni, vagy igazabban az embereket megvesztegetni, hogy az építkezésnek hatóságilag ellen ne szegüljenek. 'stb.

Franciaország.

Bugeaud terjedelmes tudósítása szerint jul. 7—15. két jelentőség nélküli összekeocozás történt Abdelkader csapatival, melly az ellenségnek 45 emberébe került, miglen a' francziák alig vesztenek egy párt. Azon hir, hogy a' szultán fija tetemes haderővel közelg, mind inkább valósul; némellyek szerint ugyan békétkötni jö, mások szerint a' háborutannál nagyobb sikerrel folytat-hatni. Gibraltári j. 10. hírek szerint azon különféle csat-
tépatekban, mik a' marokkaiak és francziák közt eddig

törtétek, amazok vesztesége sokkal nagyobb volt, mint francziákjelenték. A' legelőbbkelő fezi családok jobbadán gyászban vannak, mert az usdai megtámadásban elesetek igen nagy részben fez- és mequinezbeliek voltak. A' sobesültek, orvosok nem léte miatt, szinte mind meghaltak elfenésült sebök miatt, mit a' hőség igen rögtön segít elő. Így mindegy, akár megölik, akár megsebesítik a' marokkaiakat, mert ezeknek sebészeik, orvosai 's gyógyszerjeik nincsenek. Ezen összekeocozások a' nép fanatizmusát csak növelik 's jobban ingerlik. A' kabylok csapatostul fegyverkeznek. Tangerben a' kormányi rak-tárt fölverték 's 300 hordó lőport vittek el, miket a' nép a' mejeclinek (hősek) közt, kik az usdai törzsek-hez csatlakoztak, kiosztogattak. Ugy látszik, az első megtámadás a' kormány komoly szándékából 's nem parancsnoka gondolatlanlásából történt. — Julius 24d. mint Krisztina spanyol királyné születési ünnepén a' spanyol követnél Parisban nagy udvarlás volt. A' tisztelkedők közt látható volt arany gyapjas renddel a' 86 éves békehg (Godoy), ki 40 év óta semmi hivatalosalonban nem fordult meg. — A' strassburg-parisi vas-
ut-törvény a' pairkamra egész lényegében elfogadta. — Montmorency-Robeck hg a' Szajna-ker. eskütszék előt-
utasított arról vádoltatván, hogy olly rajzokat 's jel-
képeket árult 's osztogatott, mik a' nyilvános béke fel-
dolásával lázadást idéztek volna elő.

Oroszország.

Alexandra nagyhgno betegségi állapotja feletti tanácskozás végett sz. Pétervárra meghívott orvos Koppenhágába visszaérkezett. E' részben nyilvánított értesítése, mint a' czári fővárosbul koronkint érkező tudósítások is a' nagyhgno állapotját nagyon nyugtalanító-nak festik, de az még sem való, mintha a' szenvedő nagy hgno egy holt gyermeket szült, v. gyógyulásul tehén-istállóba vitetett volna. A' nagyhgno betegségének veszélyes fordulata az egész czári családot mély bánatba ejté; a' czár folyvást leánya mellett viraszt 's hir szerint a' nagyhgno férje kétségbeeséssel határos állapotban teng. A' különben is annyira elnyomott lengyel hazában, Burnazki statustanácsos furfangoskodása következtiben létrejött motozasi rendszer mindenfelé szorongást 's rettegést okozott. Néhány hónappal ezelőtt t. i. titkos feladás nyomán bizonyos városban több házat katonai őrsapattal körülvéve összeviszsa motoztatott, csupán azon gyanura, hogy azokban csempész-árúk lappangnak. 'S csakugyan több csomagra találtak ott, hanem azok a' csapatok főnöke által átviszgatlatván, mint nem tilosak az illető tulajdonosoknak visszaadattak. Kévéssel ezután a' nevezett főnök Lengyelország hely-tartója előtt olly tartalmu vádat emelt, hogy a' vizsgálat végett lefoglalt árukat erővel ragadták el tőle 's rajta is több méltatlanságot követtek el. Ezen pusztá egy-oldalu feladás következtiben nevezett statustanácsos-nak rögtön motozasi engedelem adatott, ki az általa emelt tulajdonképeni vádpontot szemei elől tévesztve, azon ürügy alatt, mintha minden csempészt fölfeledni 's megbüntetni akarna, irtózatoss üldözést viz véghez. Kémjeitől környezve, egyszerű bevadlást is elégséges-nek tart arra, hogy több száz ártatlan embert vasra ve-retve tömlöczöztessen, a' nélkül hogy igazolási 's tör-vényes eljárási kérelmöknek helyt engedne. — Nem rég egy déli oroszországi utjából sz. Pétervárra érkezett ausztriai technicus, Dniestert szabályozó nagyszerű tervezetét nyújtotta át az orosz kormányának. Szerinte Odesszáig csatorna lenne ásandó, melly által az, a' majd Galiczián keresztül vonuló ausztriai vaspályával össze-köttetésbe jöhetne. Mondják e' tervet több magas kör élénk tetszéssel fogadta 's hogy ez iránt az ausztriai kormányt is megnyerhesse, az érintett technicus Bécsbe utazandik.

É R T E S Í T Ó.

Csödhirdetés.

Az oraviczabányai főiskolánál az első osztályi tanító hivatala megürült. E' hivattall jár 200 p.ftból álló fizetés, 20 frtnyi lakpénz, 12 pozsonyi mérő buza és 5 köb ölfa. Kivátnatik ezen hivatal-hoz, hogy az azt elnyerni kívánó elméleti és gyakorlati kiképzetését valamely főtanodában kapta legyen, a' magyar és német nyelv tudása, szép kézírás és jár-tasság a' zenében. Kötelessége a' szokott iskolai órák megtartásán kívül, napon-kint egy órában a' magyar nyelv tanítása. Kik ezen hivattal megnyerni szándéko-znak, adják be erkölcsiségök 's a' fen-
érintett tulajdonokról szóló hiteles bizo-
nyítványokkal ellátott folyamodásaikat

f. é. aug. 15ikeig a' bányási kir. bányászti igazgatóságánál.

A' bányási k. bányászti igazg. által. Oraviczabányán jul. 1jén 1844. 1—3

Kapos- mérei Mérey Moricz urak Pest vármegyében Kalocsa város szomszéd-ságában fekvő 8,000. holdas Polgári pusztájá jövé 1845dik esztendei Január 15ő napjától kezdve több esztendőre haszonbérbe adandó. Bővebben értekez-hetni ez iránt Hajnik Pál hites ügyvéd-nél, mint a' fennevezett tulajdonos meg-hatalmazottjánál, Pesten Servita-téren Sziklay házban. 1—3

Hirdetés.

Tek. Csongrád megyébe keblezett sámsoni pusztán 558 öreg — 20—3dfü, 38 tok nőstény, 38 öreg — 60 tok-ürü,

és 38 nőstény-bárány, mint további tarthatásra alkalmas számfölötti birkák, nemkülöben 448 öreg anya és 116 öreg ürü mint levágásra kijelöltek folyó julius 15én tartandó árverésen elfognak adatni. Pest augustus 1sójén 1844 Pák Dienes felügyelő. 1—3

T. Tolna vgyében Simontornyai uro-dalomnak kiterjedett erdejében az idej Gubaessedés az urodalmi irodában na-pontki látható feltételek mellett elegendő bánatpénz letételével — f. hó 15kén délelőtt tartandó nyilvános árverés ut-ján a' legtöbbet ígérőnek haszonbérbe kiadandó. — 1—3

T. Pestmegye évenkinti szükségére megkivántató mintegy 200 rizma írópapi-ros, 150 font spanyolviasz, 200 tucznat

írón, 100 font spagát, 4 vagy 5 ezer író-toll 's 3 ezer ostyapecsét, 3 egymásután köv. évre szállíttatása végett a' tisz. me-gye kisebb teremében f. évi aug. 25kén d. e. 10 órakor tartandó árcsökkentésen leendő megjelenésre vállalkozni kívánók ezennel felszólíttanak. 2—3

Hirdetés.

A' nm. m. k. udv. Kamra rendelete kö-
vetkeztiben nyilvánították: hogy f. e. aug. 23. és 24én szokott délelötti és d. u. órákban Buda fővárostól 3/4 órány távol-ságra eső Budaörs koronai helységben a' számfelötti juhmarhák; 300nál több a-nyajuh, 200 darab ürü és 100 darabnál több hágókos, mind spanyol nemes szá-rmazásu, nyilvános árverés utján kész-pénz-fizetés mell ett el fognak adat-ni. 2—3